

БЮЛЕТИН

Решения на ЕСПЧ

по дела срещу

България

Брой 14
октомври – декември 2016 г.

Съставител: Дирекция „Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека“, Министерство на правосъдието

Интернет страница: <http://humanrights.bg/>

Съдържание¹:

„Чакалова-Илиева срещу България“ жалба № 53071/08	3
„Коретчи срещу България“ жалба № 14308/05	5
„Вельов и Димитров срещу България“ жалба № 64570/10	7
„Петрови срещу България“ жалба № 9504/09	9
„Добродолска срещу България“ жалба № 34272/09	10
„Михайлов срещу България“ жалба № 50371/09	11
„Райкова срещу България“ жалба № 5442/11	12
„Калев срещу България“ жалба № 9464/11	14
„Ковачева срещу България“ жалба № 2423/09	15
„Ковачев срещу България“ жалба № 65679/11	17
„Бойканов срещу България“ жалба № 18288/06	18
„Мюсюлманско настоятелство с. Старцево срещу България“ жалба № 41214/13	19
„Ünsped Paket Servisi SaN. Ve TiC. A.Ş срещу България“ жалба № 3503/08	20
„Димитров срещу България“ жалба № 78441/11	22
„Димитрова и други срещу България“ жалба № 54833/07	23
„Л.Д. и П.К. срещу България“ жалби № 7949/11 и № 45522/13	25
„Атанасов срещу България“ жалба № 47023/11	28
Приятелски споразумения, едностранни декларации	29

---

¹ Решенията на камера по същество стават окончателни при условията на чл. 44 § 2 от Конвенцията:

а) когато страните заявят, че няма да поискат делото да бъде отнесено до голямата камера; или

б) три месеца след датата на решението, ако не е поискано отнасяне на делото до голямата камера; или

с) когато съставът на голямата камера отхвърли молбата за отнасяне, подадена съгласно член 43.

Решенията по допустимост са окончателни.

➤ „**Чакалова-Илиева срещу
България**“
жалба № 53071/08

Решение от 06.10.2016 г.²

Нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията

Жалбата е свързана със съдебното производство, в което жалбоподателката оспорила уволнението си като директор на средно училище. Исковете ѝ били отхвърлени, тъй като съдът приел, че надлежен ответник не е РИО, а самото училище. В периода между юли 2007 г. и юни 2010 г. практиката на националните съдилища по въпроса кой е надлежен ответник в подобни случаи, е била непоследователна. ЕСПЧ приема, че жалбоподателката е била поставена в ситуация на невъзможност законността на нейното уволнение да бъде разгледана от съда и постановява, че е налице нарушение на член 6 § 1.

3

Фактите и оплакванията През месец юли 2002 г. жалбоподателката, която била директор на средно училище в гр. Стара Загора, е уволнена дисциплинарно от началника на Регионалния инспекторат по образованието (РИО). Г-жа Чакалова-Илиева предявила искове по чл. 344, ал. 1, т. 1-3 от Кодекса на труда за отмяна на заповедта за уволнение, възстановяване на заеманата длъжност и изплащане на обезщетение. Делото приключило с решение на ВКС от месец ноември 2005 г., а предявените искове били уважени.

След като жалбоподателката се явила, за да заеме отново поста си, последвала нова заповед на РИО за нейното уволнение. Г-жа Чакалова-Илиева отново оспорила уволнението по съдебен ред. В това производство РИО посочил, позовавайки се на чл. 61, ал. 2 от КТ, че надлежен ответник по предявените искове е самото училище. В предходното дело, нито РИО е правил подобно възражение, нито съдилищата са разглеждали този въпрос.

През април 2006 г. Районен съд – Стара Загора приел възражението и прекратил делото. След редица подадени от г-жа Чакалова-Илиева жалби, в крайна сметка Пловдивският апелативен съд на 16 април 2008 г. като касационна инстанция отменил решенията на предходните инстанции, които били в полза на жалбоподателката, и достигнал до заключението, че РИО не е надлежен ответник по предявените искове.

² <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-166951>
<http://humanrights.bg/Contents/Item/Display/15109> – превод на български език

Позовавайки се на член 6 § 1 от Конвенцията жалбоподателката твърди, че не е имала ефективен достъп до съд. Тя посочва, че противоречивите изводи на съдилищата са ѝ попречили да обжалва уволнението си – докато изяснили, че надлежен ответник е самото училище, двумесечният срок за предявяване на иска вече бил изтекъл.

Правото

Съдът приема, че г-жа Чакалова-Илиева не би могла да бъде държана отговорна за създалата се ситуация, въпреки че в същото производство е можела да привлече като ответник училището – работодател, а не го е направила. ЕСПЧ отбелязва, че в периода между юли 2007 г. и юни 2010 г. (когато с Определение № 269 от 2.06.2010 г. на ВКС по гр. д. № 187/2010 г., IV г. о., ГК, е предложено приемането на тълкувателно решение) практиката на националните съдилища по въпроса кой е надлежен ответник в подобни случаи, е била непоследователна. Съдът посочва още, че противоречивата съдебна практика е започнала след като жалбоподателката е предявила исковете си и е преодолена в началото на 2012 г. с постановяването от ВКС на тълкувателно решение. Поради това не може да се приеме, че непоследователността в съдебната практика вече е съществувала, когато жалбоподателката е предявила своите искове, за да се очаква от нея да посочи като ответници както РИО, така и училището – работодател.

ЕСПЧ също така отбелязва, че двумесечният срок за оспорване на второто уволнение на жалбоподателката е изтекъл на 6 февруари 2006 г. Първото заседание, в което РИО възразява, че не е надлежен ответник по делото се е състояло след тази дата. Първият път, когато приемайки направеното възражение, съдът заключава, че училището е надлежен ответник, е в съдебно заседание, проведено на 12 април 2006 г., много след изтичането на двумесечния срок.

С оглед изложеното ЕСПЧ постановява, че е налице нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията, тъй като жалбоподателката е била поставена в ситуация на невъзможност законността на нейното уволнение да бъде разгледана от съда.

Съдът приема, че не е необходимо да разглежда повдигнатите оплаквания по член 13 от Конвенцията и член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията.

ЕСПЧ присъжда на жалбоподателката обезщетение за неимуществени вреди в размер на 4000 евро, както и 2000 евро за разходи и разноски.

➤ „Коретчи срещу България“
жалба № 14308/05

Решение по допустимост 20.09.2016 г.³

Оплакванията по делото касаят задържането на жалбоподателя за три периода: между 31.07.2004 г. и 10.09.2004 г. с цел арест и екстрадиция; на 25.09.2004 г. в резултат на опит да напусне страната, докато производството по екстрадиция е висящо; и между 15 и 18.10.2004 г. с цел фактическо осъществяване на екстрадицията. По отношение на първия период ЕСПЧ намира, че не е спазен 6-месечния срок за подаване на жалбата, а по отношение на втория период Съдът приема, че не са изчерпани вътрешноправните средства за защита. Задържането на жалбоподателя непосредствено преди неговото екстрадиране според Съда е било в рамките на процедура, осигуряваща гаранции срещу произвол и затова отхвърля оплакването по отношение на този период като явно необосновано.

**Фактите и
оплакванията**

Делото е свързано със задържането на 31.07.2004 г. на ГКПП – Кулата от българските гранични власти на молдовския гражданин Феодор Корецкий /Коретчи/ Coretchii Feodor, с цел арест и екстрадиция като обвиняем за извършено престъпление. Г-н Коретчи е задържан на основание чл. 70, ал. 1, т. 6 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР) за 24 часа. Заповедта за задържане е обявена на лицето на руски език с помощта на преводач, отбелязано на обратната страна на заповедта, удостоверено с подписите на задържаното лице и преводача, като на г-н Коретчи е предоставен екземпляр от нея. Считано от изтичането на заповедта за 24-часовото задържане, жалбоподателят е задържан под стража за срок от 72 часа с постановление на Софийска градска прокуратура, издадено на основание чл. 16 от Европейската конвенция за екстрадиция от 1957 г., чл. 440 НПК във връзка с чл. 152а, ал. 3 НПК.

С Определение на Благоевградския окръжен съд на основание чл. 16 ЕКЕ и чл. 152б НПК е взета по отношение на жалбоподателя мярка за неотклонение „задържане под стража“ за срок до 40 дни. Постановена е забрана за напускане пределите на Република България до окончателното приключване на производството по екстрадицията.

Жалбоподателят е освободен от Затвора в гр. Бобов дол на 10.09.2004 г. с решение на Благоевградския окръжен съд след

³ Обявено на 13.10.2016 г.

<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-167733>

<http://humanrights.bg/Contents/Item/Display/15083> – превод на български език

изтичане на срока на задържане. Върнати са му документите за самоличност и личния му автомобил.

На 25.09.2004 г. на ГКПП – Кулата при опит за излизане от Република България преди постановяване на съдебното решение за предаването му на компетентните власти на Република Молдова и въпреки наличието на забрана за напускане пределите на Република България, жалбоподателят отново е бил задържан. Освободен е след няколко часа след извършена проверка по случая и прокурорско постановление.

Непосредствено преди датата на екстрадирането и с цел фактическо осъществяване на екстрадицията, със съдебен акт е извършено за 24 часа полицейско задържане с последващи 72 часа. На 18.10.2004 г. жалбоподателят е предаден на молдовските полицейски власти, след което е снет от общодържавно издирване на територията на Република България.

Жалбоподателят повдига оплаквания по член 5 § 1 (право на свобода и сигурност), член 5 § 2 от Конвенцията, член 1 от Протокол № 1, член 1 и член 4 от Протокол № 7. Той се позовава и на членове 2, 6, 7, 8 и 14 от Конвенцията и членове 2, 3 и 4 от Протокол № 4.

Правото ЕСПЧ отбелязва, че жалбоподателят е задържан три пъти – между 31.07.2004 г. и 10.09.2004 г.; на 25.09.2004 г.; и между 15 и 18.10.2004 г. През останалото време жалбоподателят е бил на свобода.

Разглеждайки оплакванията по член 5 § 1 от Конвенцията, Съдът прави преценка поотделно относно всеки от посочените периоди.

По отношение на първия период, приключил на 10.09.2004 г., Съдът приема, че не е спазен предвидения в Конвенцията 6-месечен срок за подаване на жалба и на това основание отхвърля оплакването.

Задържането на жалбоподателя на 25.09.2004 г., при опитът му да напусне страната докато производството за екстрадиция все още е било висящо, е продължило 11 часа и 30 минути. След неговото освобождаване, жалбоподателят е имал 14-дневен срок, за да обжалва задържането по съдебен ред, но не го е направил. ЕСПЧ постановява, че жалбоподателят не е изчерпал вътрешноправните средства за защита и на това основание отхвърля неговото оплакване.

През третия период, жалбоподателят е бил задържан с оглед предаването му на молдовските власти. Задържането е постановено от ВКП на 14.10.2004 г. ЕСПЧ отбелязва, че конкретни разпоредби във връзка със задържането с цел екстрадиция са въведени в българското законодателство през 2005 г. В постановлението от 14.10.2004 г. е посочен чл. 152а, ал. 3 от НПК от 1974 г. Задържането на основание на тази разпоредба цели да се осигури явяването на обвиняемия пред съда като е предвиден и конкретния период на задържане.

Съдът отбелязва, че обсъжданото постановление изрично реферира към съдебното решение за екстрадиране на жалбоподателя в отговор на искането на компетентните молдовски власти. Посочено е изрично, че задържането е необходимо, за да се осигури предаването на жалбоподателя на молдовските власти. Конкретизирани са деня, времето и мястото, където жалбоподателят трябва да бъде задържан,

властите, които да го задържат, мястото, където да бъде настанен и за колко време, както и мястото, деня и часа, в които да бъде предаден на поименно посочени представители на молдовските власти.

Следователно задържането на жалбоподателя непосредствено преди неговото екстрадиране е било в рамките на процедура, осигуряваща гаранции срещу произвол. Затова ЕСПЧ отхвърля оплакването по отношение на този период като явно необосновано.

Оплакването по чл. 1 от Протокол № 1 ЕСПЧ също приема за явно необосновано, а твърденията на жалбоподателя за нарушение на чл. 1 от Протокол № 7 – за несъвместими *ratione materiae*.

➤ **„Вельов и Димитров срещу
България“
жалба № 64570/10**

Решение по допустимост от 20.09.2016 г.⁴

Делото касае оплакване по член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията относно неприключването на процедурата по обезщетяване на жалбоподателите за отчужден имот по реда на ЗТСУ (отм.). В разглежданата хипотеза по молба на жалбоподателите или на техния баща с нотариално заверени подписи можело да започне процедура по преобезщетяване. Жалбоподателите обаче не са доказали, че са подали молба за преобезщетяване, която да отговаря на законовите изисквания. Затова ЕСПЧ приема, че в случая властите не са отговорни за забавянето и обявява жалбата за недопустима.

**Фактите и
оплакванията**

Жалбоподателите посочват, че техният баща притежавал недвижима собственост в гр. София, която със заповед от 1979 г. на кмета на общината на основание чл. 98, ал. 1 от Закона за териториалното и селищно устройство (ЗТСУ) от 1973 г. (отм.) била отчуждена за построяване на жилищна сграда. Бащата на жалбоподателите следвало да бъде обезщетен с тристаен апартамент, а първият жалбоподател с двустаен апартамент. Жилищната сграда не била построена.

През 1993 г. парцелът, върху който трябвало да се построи сградата бил реституиран на бившите му собственици по реда на Закона за възстановяване на собствеността върху някои отчуждени

---

⁴ Обявено на 13.10.2016 г.

<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-167789>

<http://humanrights.bg/Contents/Item/Display/15087> – превод на български език

имоти, което допълнително осуетило осъществяването на мероприятиято.

През февруари 1996 г. бащата на жалбоподателите и първият жалбоподател писали до кмета на гр. София с молба да им бъдат предложени други апартаменти. Не става ясно от представеното пред ЕСПЧ копие дали тяхната молба за преобезщетяване е с нотариална заверка на подписите, каквото било изискването на чл. 103, ал. 5 от ЗТСУ. Кметът им отговорил с писмо от 28.03.1996 г. без да приеме формално решение по тяхната молба.

През 1998 г. бащата на жалбоподателите починал.

Изглежда, че нито баща им, нито жалбоподателите са обжалвали пропускът на кмета да инициира процедура по преобезщетяване. Също така няма данни да са подавали нова молба по реда на чл. 103, ал. 5 от ЗТСУ.

Пред ЕСПЧ жалбоподателите повдигат оплакване по член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията (защита на собствеността).

Правото Правителството оспорва оплакването, посочвайки че жалбоподателите не са изчерпали вътрешноправните средства за защита, тъй като не са инициирали процедура по преобезщетяване.

ЕСПЧ отбелязва, че е разглеждал оплаквания за забавяне в предоставянето на обезщетение за по-рано отчуждени имоти в редица дела, водещото от които е „Кирилова и други срещу България“ (жалби № № 42908/98, 44038/98, 44816/98 и 7319/02).

В настоящия случай 37 години по-късно (от които 24 г. след ратифицирането на Конвенцията и съответно в компетентността на ЕСПЧ) жалбоподателите все още не са получили апартаментите, определени като обезщетение за отчуждения имот. ЕСПЧ обаче не е убеден, че продължителното забавяне се дължи на нежеланието на властите да намерят разрешение на проблема.

След като парцелът бива реституиран на предишните собственици, съгласно приложимото законодателство по молба на жалбоподателите или на техния баща с нотариално заверени подписи можело да започне процедура по преобезщетяване. Пред ЕСПЧ жалбоподателите не са доказали, че те или баща им са инициирали такава процедура в съответствие с приложимите законови разпоредби.

При тези обстоятелства, Съдът заключава, че в периода след ратифицирането на Конвенцията властите не могат да бъдат държани отговорни за забавяне на процедурата по обезщетяване на жалбоподателите. Поради това ЕСПЧ приема, че жалбата е явно необоснована и я обявява за недопустима.

➤ „Петрови срещу България“
жалба № 9504/09

Решение от 13.10.2016 г.⁵

Нарушение на член 1 от Протокол № 1

Делото касае оплакване по член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията относно забавянето при обезщетяването на жалбоподателите за отчужден имот по реда на ЗТСУ. Те получили определеното в обезщетение жилище след 20 години. ЕСПЧ приема, че жалбоподателите е трябвало да понесат прекомерна тежест в нарушение на справедливия баланс между обществения интерес и правото им на мирно ползване на своите притежания.

**Фактите и
оплакванията**

Родителите на първия жалбоподател по делото били собственици на част от къща в гр. София. Със заповед от 06.10.1986 г. на кмета на Столична община къщата била отчуждена, като жалбоподателите следвало да бъдат обезщетени с тристаен апартамент. Жалбоподателите получили жилището през 2006 г.

През 2005 г. жалбоподателите предявили иск за вреди срещу Столична община. Делото било разгледано на три инстанции като искът им бил отхвърлен.

Пред ЕСПЧ жалбоподателите повдигат оплакване по член 1 от Протокол № 1.

Правото

Съдът отбелязва, че правото на жалбоподателите да получат апартамент възниква през 1986 г. и такъв им е предоставен през 2006 г. т.е. 20 години по-късно, от които 14 години след ратифицирането на Конвенцията от Република България. ЕСПЧ приема, че подобни забавяния, разглеждани заедно с пасивния подход на властите, дългите периоди на несигурност, както и липсата на ефективни вътрешноправни средства за защита за поправяне на ситуацията, означават, че жалбоподателите е трябвало да понесат специална и прекомерна тежест в нарушение на справедливия баланс между обществения интерес и правото им на мирно ползване на своите притежания (*Кирилова и други*, §§ 108-23, *Лазаров срещу България*, жалба № 21352/02, §§ 30-32, и *Антонови срещу България*, жалба № 20827/02, § 30). Следователно е налице нарушение на член 1 от Протокол № 1.

ЕСПЧ присъжда общо на двамата жалбоподатели 7000 евро за имуществени вреди, 4000 евро за неимуществени вреди и 2398 евро за разходи и разноски.

⁵ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-167121>
<http://humanrights.bg/Contents/Item/Display/15081> – превод на български език

➤ „Добродолска срещу България“
жалба № 34272/09

Решение от 13.10.2016 г.⁶

Нарушение на член 1 от Протокол № 1

Делото касае оплакване по член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията относно неприключването на процедурата по обезщетяване на жалбоподателката за отчужден имот по реда на ЗТСУ. И до днес, 38 години по-късно, на жалбоподателката не е предоставен определеният като обезщетение апартамент. ЕСПЧ констатира, че властите са възпрепятствали реална възможност да изпълнят задълженията си и са възприели пасивен подход.

**Фактите и
оплакванията**

Делото касае отчуждаването със заповед на кмета от 31.07.1978 на къща и двор в гр. Перник, собственост на майката на жалбоподателката. Като обезщетение жалбоподателката трябвало да получи двустаен апартамент, а нейната майка – тристаен апартамент. През 1985 г. майката на жалбоподателката получила определеното ѝ жилище.

Точното местоположение, размерите и други детайли на бъдещия апартамент, предложен като обезщетение на жалбоподателката, били определени със заповед на кмета от 14.07.2000 г. Строителството на сградата, в която трябвало да бъде апартаментът на г-жа Добродолска приключило през 2003 г. На нея обаче така и не бил предоставен апартамент. Тя била уведомена, че жилището е продадено на трето лице. Г-жа Добродолска подавала жалби до редица институции, но без резултат.

Пред ЕСПЧ жалбоподателката повдига оплакване по член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията.

Правото

ЕСПЧ посочва, че правото на жалбоподателката да получи апартамент възниква през 1978 г., преди 38 години, от които 24 след ратифицирането на Конвенцията от Република България. Жалбоподателката и до днес не е получила апартаментът.

Съдът отбелязва, че в случаи като настоящия задължение на властите е да действат своевременно и по подходящ и последователен начин. Вместо това те са възпрепятствали реална възможност да изпълнят задълженията си и са възприели пасивен подход, оставяйки жалбоподателката в положение на несигурност. Следва да се вземе предвид и липсата на ефективни вътрешноправни

⁶ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-167122>
<http://humanrights.bg/Contents/Item/Display/15058> – превод на български език

средства за защита. Поради това Съдът приема, че е налице нарушение на член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията (вж. *Кирилова и други*, §§ 121 и 123).

ЕСПЧ постановява, че държавата следва да предостави на жалбоподателката в рамките на три месеца жилище, съответстващо на апартамента, определен като обезщетение със заповедта от 14.07.2000 г. В случай че на жалбоподателката не може да бъде предоставен апартамент, Съдът посочва, че в същия тримесечен срок, държавата следва да ѝ заплати 26 122 евро.

Съдът присъжда на жалбоподателката също 8000 евро като обезщетение за имуществени вреди поради невъзможността да използва апартамента, който е следвало да получи, както и 5000 евро за неимуществени вреди.

➤ „Михайлов срещу България“ жалба № 50371/09

Решение от 13.10.2016 г.⁷

Нарушение на член 1 от Протокол № 1

Делото касае оплакване, че на жалбоподателя така и не бил предоставен гараж, който заедно с двустаен апартамент бил определен като обезщетение за отчужден имот по реда на ЗТСУ. Наследниците на жалбоподателя отказали предложения им през 2014 г. гараж, тъй като се намирал далеч от местоживеенето им. ЕСПЧ счита, че те не могат да бъдат обвинявани за този отказ и е налице нарушение на член 1 от Протокол № 1 поради пасивния подход, възприет от властите.

Фактите и оплакванията Първоначалният жалбоподател починал на 18.11.2013 г. и неговите наследници са изразили желание да поддържат жалбата пред ЕСПЧ.

Г-н Михайлов бил собственик на къща с двор в гр. Пловдив, които били отчуждени със заповед на кмета от 20.05.1982 г. Той следвало да бъде обезщетен с двустаен апартамент и гараж в сграда, която общината възнамерявала да построи. На неуточнена дата жалбоподателят получил апартамента.

През април 2008 г. жалбоподателят се оплакал в община Пловдив, че все още не е получил гараж. През 2014 г. общината предложила на наследниците на жалбоподателя гараж, който те отказали, тъй като се намирал на повече от 10 км. от мястото, където те живеят.

⁷ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-167123>
<http://humanrights.bg/Contents/Item/Display/15095> – превод на български език

Пред ЕСПЧ жалбоподателят повдига оплакване по член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията.

Правото Съдът отбелязва, че правото на жалбоподателя да получи гараж възниква през 1982 г., преди 34 години, от които 24 след ратифицирането на Конвенцията от Република България. Няма индикации, че забавянето се дължи на жалбоподателя или неговите наследници. ЕСПЧ приема, че наследниците на жалбоподателя не могат да бъдат обвинявани за отказването на предложения им гараж, тъй като са посочили основателна причина.

Съдът отбелязва, че вместо да действат своевременно, властите са възприели пасивен подход, оставяйки жалбоподателите в положение на несигурност. Освен това липсват и ефективни вътрешноправни средства за защита за поправяне на ситуацията. Следователно е налице нарушение на член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията (вж. *Кирилова и други*, §§ 121 и 123).

Съдът присъжда на двамата жалбоподатели общо обезщетение за неимуществени вреди в размер на 2000 евро.

➤ „Райкова срещу България“ жалба № 5442/11

12

Решение от 13.10.2016 г.⁸

Нарушение на член 1 от Протокол № 1

Делото касае оплакване, че съпругът на жалбоподателката така и не получил гараж, който заедно с апартамент бил определен като обезщетение за отчужден имот по реда на ЗТСУ през 1985 г.

Фактите и оплакванията Съпругът на жалбоподателката бил съсобственик на къща с двор и гараж в гр. София. Със заповед на кмета от 14.06.1985 г. те били отчуждени. Съпругът на жалбоподателката трябвало да бъде обезщетен с четиристаен апартамент и гараж в сграда, която общината възнамерявала да построи. С допълнителна заповед от 12.09.1986 г. кметът определил конкретното местоположение, размерите и други детайли на бъдещия апартамент, но не се споменавало нищо за гаража. След подадена от съпруга на жалбоподателката жалба, с окончателно съдебно решение от 18.03.1987 г. преписката била върната на административните органи, за да конкретизират и гаража.

През 2004 г. на съпруга на жалбоподателката бил предоставен апартамент, различен от определения в заповедта.

⁸ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-167124>
<http://humanrights.bg/Contents/Item/Display/15111> – превод на български език

Съпругът на жалбоподателката починал през 2005 г. На 11.08.2009 г. г-жа Райкова поискала от съда да разпорежи на общината да определи конкретния гараж, който нейният съпруг трябвало да получи като обезщетение. С окончателно решение от 23.06.2010 г. ВАС отхвърлил иска.

Жалбоподателката повдига оплакване по член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията.

Правото

Правото на съпруга на жалбоподателката и на жалбоподателката, като негов наследник, да получи гараж възниква през 1985 г., преди 31 години, от които 24 след ратифицирането на Конвенцията от Република България. Единственото обяснение, предоставено от властите – изявлението на главният архитект на гр. София от 2009 г., че към момента не се строят сгради с гаражи, предназначени за целите на обезщетяване – не може да бъде валидно оправдание за такова дълго забавяне.

Съдът отбелязва, че вместо да действат своевременно, властите са възприели пасивен подход, оставяйки жалбоподателката в положение на несигурност. Освен това липсват и ефективни вътрешноправни средства за защита за поправяне на ситуацията. Следователно е налице нарушение на член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията (вж. *Кирилова и други*, §§ 121 и 123).

ЕСПЧ присъжда на жалбоподателката обезщетение за имуществени вреди в размер на 15000 евро, обезщетение за неимуществени вреди в размер на 2000 евро, както и 1075 евро за разходи и разноски.

➤ „Калев срещу България“
жалба № 9464/11

Решение от 10.11.2016 г.⁹

Нарушение на член 1 от Протокол № 1

Делото касае оплакване по член 1 от Протокол № 1 относно неприключването на процедурата по обезщетяване на жалбоподателя за отчужден имот по реда на ЗТСУ. И до днес, 29 години по-късно той все още не е получил апартаментът, с който следвало да бъде обезщетен неговия баща.

Фактите и оплакванията Бащата на жалбоподателя притежавал недвижима собственост в гр. София, която била отчуждена, с оглед изграждането на сгради на посолства. В полза на жалбоподателя е определено в обезщетение тристаино жилище, а на неговия наследодател е отреден като обезщетение двустаен апартамент.

През 1991 г. проектът за построяване на двете жилища бил прекратен. Със заповед на кмета от 10.07.1996 г. на жалбоподателя е бил определен друг апартамент с площ, която е с около 28 кв. м. по-голяма от площта на апартамента, който първоначално му е бил определен като обезщетение. Той не е бил задължен да заплати допълнителна сума за по-големия апартамент.

В следващите години жалбоподателят подал многобройни молби до властите с искане да намерят подходящ двустаен апартамент. Няколко пъти преди 2001 г. компетентните органи са отправяли предложение за обезщетяване с други, сходни като характеристики недвижими имоти. Жалбоподателят е отказвал тези предложения, защото апартаментните не са били в същия район като отчуждения имот, или не са били самостоятелни апартаменти.

Г-н Калев повдига оплакване по чл. 1 от Протокол № 1.

Правото Съдът посочва, че правото на бащата на жалбоподателя, съответно на жалбоподателя да бъде обезщетен с апартамент е възникнало през 1987 г. И до днес, 29 години по-късно (от които 24 в компетентността на Съда), той все още не го е получил. След 2001 г. община София не е правила никакви опити за намиране на нов апартамент. Общината остава пасивна след подаването на молба за преобезщетяване и дори след постановяването на съдебни решения, които я задължават да предприеме действия. Освен това не е ясно дали има развитие по

⁹ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-168389>
<http://humanrights.bg/Contents/Item/Display/15065> – превод на български език

новата молба за преобезщетяване, подадена от жалбоподателя през 2014 г.

С оглед изложеното Съдът намира нарушение на чл. 1 от Протокол № 1 (вж. *Кирилова и други, §§ 121 и 123*).

ЕСПЧ постановява, че държавата следва да предостави на жалбоподателя в тримесечен срок апартамент като този, който е определен за баща му в обезщетение със заповедта от 15.04.1988 г.

При условие, че държавата не му предостави апартамент, в същия тримесечен срок, на жалбоподателя следва да бъдат заплатени 52 600 евро (пазарната оценка на апартамента).

ЕСПЧ присъжда на жалбоподателя обезщетение за имуществени вреди в размер на 10 000 евро, обезщетение за неимуществени вреди в размер на 3000 евро, както и 886 евро за разходи и разноски.

➤ „Ковачева срещу България“ жалба № 2423/09

Решение от 10.11.2016 г.¹⁰

Нарушение на член 1 от Протокол № 1.

15

Делото касае оплакване по член 1 от Протокол № 1 относно забавянето при обезщетяването на жалбоподателката за отчужден имот по реда на ЗТСУ. Макар тя да е допринесла в голяма степен за забавянето на процедурата след 2004 г., Съдът намира, че първоначално е допуснато неоправдано забавяне от 12 години.

Фактите и оплакванията

Със заповед на кмета на гр. Троян от 15.03.1983 г. на основание чл. 98, ал. 1 от ЗТСУ къща с дворно място, на които жалбоподателката е съсобственик с други роднини, били отчуждени за нуждите на изграждането на жилищни и административни сгради. Жалбоподателката е следвало да бъде обезщетена с тристаен апартаменти и ателие.

Със заповед на кмета от 27.03.1990 г. имотът, с който жалбоподателката да бъде обезщетена, е бил индивидуализиран. Жалбоподателката е запазила владението на отчуждения имот. През 2003 г. ателието е предадено на г-жа Ковачева, а строежът на сградата, в която е следвало да се намира апартаментът, все още не е бил започнат.

¹⁰ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-168387>
<http://humanrights.bg/Contents/Item/Display/15105> – превод на български език

Със заповед на кмета от януари 2004 г. е отменена заповедта от 1990 г. и е определен нов имот. Г-жа Ковчева недоволна от заповедта от 2004 г. я обжалвала пред съда, като твърдяла, че недопустимо е изменена заповедта от 1990 г. по същия въпрос. Жалбата ѝ била отхвърлена. През 2005 г. жалбоподателката е подала молба за отмяна на заповедта за отчуждаване, която също е отхвърлена.

Със заповед от 13.08.2009 г. кметът наредил принудителното отстраняване на жалбоподателката от отчуждения имот. Жалбата на г-жа Ковачева срещу заповедта за евикция е била отхвърлена от ВАС през 2011 г.

През 2014 г. на г-жа Ковачева били предложени ключове от новопостроения апартамент. Тя отказала да ги приеме.

Жалбоподателката повдига оплакване по чл. 1 от Протокол № 1.

Правото ЕСПЧ посочва, че в компетентността му влиза само периодът от ратификацията на Конвенцията до 2014 г., когато общинските власти са поканили жалбоподателката да получи ключовете на новопостроения апартамент.

Съдът намира нарушение на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията, но също така се съгласява с тезата на правителството, че жалбоподателката с недобросъвестното си поведение е допринесла в голяма степен за забавянето на процедурата след 2004 г. Жалбоподателката непрекъснато оспорвала пред съдилищата решенията на властите, свързани с изграждането на апартамента, който ѝ се полага. Макар да е имала това право, не може да се отрече, че това води до значително забавяне, тъй като властите е трябвало да изчакат края на тези производства, за да могат да пристъпят към строителните планове.

Въпреки вината на жалбоподателката обаче, ЕСПЧ приема, че властите е трябвало да изпълнят задълженията си още през 1992 г., а през 1995 г. те вече са знаели, че първоначално предложения апартамент не може да бъде построен. Следователно е налице неоправдано забавяне от 12 години (1992-2004 г.).

При определяне на справедливото обезщетение ЕСПЧ отчита аргументите на правителството за значителното забавяне по вина на жалбоподателката и факта, че понесените от жалбоподателката вреди са смекчени поради това, че тя живеела в гр. София, а не в гр. Троян, и е запазила владението на отчуждения имот до 2009 г.

ЕСПЧ присъжда на г-жа Ковачева обезщетение за имуществени вреди в размер на 2000 евро, обезщетение за неимуществени вреди в размер на 1500 евро, както и 198 евро за разходи и разноски.

➤ „Ковачев срещу България“
жалба № 65679/11

Решение от 10.11.2016 г.¹¹

Нарушение на член 1 от Протокол № 1

Делото касае оплакване по член 1 от Протокол № 1 относно забавянето при обезщетяването на жалбоподателя за отчужден имот по реда на ЗТСУ. Той трябвало да бъде обезщетен и с право на строеж на гараж, а 18 години по-късно получил парично обезщетение.

Фактите и оплакванията Г-н Ковачев е притежавал в съсобственост със своя брат имот, отчужден през 1983 г. През 1994 г. първоначалната заповед е допълнена, като е посочено, че двамата братя освен апартаменти следва да бъдат обезщетени също и с общ гараж.

С допълнителна заповед от 1995 г. е определено, че жалбоподателят трябва да бъде обезщетен с право на строеж на гараж върху земя – общинска собственост. След като се оказало, че посоченият имот не е собственост на общината, със заповед от 2002 г. кметът определил друг имот. Последната заповед обаче била отменена по жалба на трети лица.

През юни 2011 г. жалбоподателят се съгласил да получи парично обезщетение вместо гараж – разрешение на проблема, което общината предлагала от 2007 г. Той получил обезщетението на 4 април 2012 г.

Жалбоподателят повдига оплакване по член 1 от Протокол № 1.

Правото Съдът посочва, че правото на жалбоподателя да получи гараж е възникнало през 1994 г., а през 2012 г., 18 години по-късно, той се е съгласил вместо гараж да получи парично обезщетение. ЕСПЧ отбелязва, че преди 2007 г. властите не са предложили изпълними разрешения на проблема. Освен това жалбоподателят не може да бъде винен, че не е приел още през 2007 г. предложението за парично обезщетение, тъй като по принцип той не е задължен да приеме различен начин на обезщетяване. С оглед изложеното Съдът приема, че е налице нарушение на член 1 от Протокол № 1 (вж. *Кирилова и други*, §§ 121 и 123).

ЕСПЧ присъжда на жалбоподателя обезщетение за имуществени вреди в размер на 1500 евро, обезщетение за неимуществени вреди в размер на 2000 евро, както и 1074 евро за разходи и разноски.

¹¹<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-168391>
<http://humanrights.bg/Contents/Item/Display/15100> – превод на български език

➤ „Бойканов срещу България“
жалба № 18288/06

Решение от 10.11.2016 г.¹²

Нарушение на член 10 от Конвенцията

Делото е свързано с воденото срещу жалбоподателя наказателно производство за клевета спрямо държавен съдебен изпълнител. Съдът приема, че в случая осъждането на жалбоподателя представлява непропорционална намеса в правото му на свобода на изразяване на мнение и следователно не е била „необходима в едно демократично общество“.

Фактите и оплакванията След съдебно производство земеделска кооперация била осъдена да заплати на жалбоподателя определена сума пари. По молба на г-н Бойканов започнало изпълнително производство, в рамките на което той подал няколко молби до държавния съдебен изпълнител. Г-н Бойканов искал да бъдат иззети 10 тона пшеница, трактор и товарач, принадлежащи на кооперацията. Държавният съдебен изпълнител отказал. На 18 юни 2004 г. жалбоподателят изпратил писмо до държавния съдебен изпълнител, съдържащо критики относно начина, по който той осъществявал своите правомощия. Впоследствие съдебният изпълнител подал тѣжба срещу г-н Бойканов за клевета.

С присъда от 23.06.2005 г. Врачанският районен съд признал жалбоподателя за виновен в клевета на длъжностно лице, но го освободил от наказателна отговорност и му наложил административно наказание глоба в размер на 500 лв. Жалбоподателят бил осъден да заплати обезщетение за неимуществени вреди в размер на 1500 лв. и разноски в размер на 412 лв. Окръжният съд потвърдил присъдата.

Жалбоподателят повдига оплакване по член 10 от Конвенцията (свобода на изразяването на мнение), че с присъдата за клевета националният съд е нарушил правото му на изразяване на мнение.

Правото ЕСПЧ посочва, че осъждането на жалбоподателя за клевета представлява намеса в правото му на изразяване на мнение, защитено по член 10 от Конвенцията. ЕСПЧ приема, че тази намеса е била „предвидена от закона“ по смисъла на член 10, пар. 2 и е преследвала легитимна цел – защита на правата на другите.

По отношение на това дали присъдата е била пропорционална, Съдът приема, че писмото на жалбоподателя до съдебния изпълнител

¹² <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-168384>

не съдържа обиди от личен характер, а фактически твърдения, критикуващи работата на съдебния изпълнител по изпълнителното дело на г-н Бойканов. Писмото е било израз на чувството му на неудовлетворение, свързано с трудностите при изпълнението на съдебно решение в негова полза. Въздействието върху репутацията на съдебния изпълнител е било минимално, основно поради ограничения достъп до това писмо. ЕСПЧ приема, че в светлината на останалите релевантни обстоятелства и с оглед целта, съдържанието, контекста и ограниченото въздействие от това писмо, острата критика, съдържаща се в него, не обосновава общият размер на сумата, която г-н Бойканов е бил осъден да заплати и тя изглежда непропорционална. Изложеното е достатъчно за Съда, за да приеме, че осъждането на жалбоподателя за клевета представлява непропорционална намеса в правото му на свобода на изразяване на мнение и следователно не е била „необходима в едно демократично общество“. Поради това е налице нарушение на член 10 от Конвенцията.

ЕСПЧ присъжда на жалбоподателя обезщетение за имуществени вреди в размер на 1812,20 евро, обезщетение за неимуществени вреди в размер на 500 евро, както и 2810 евро за разходи и разноски.

➤ **„Мюсюлманско настоятелство с.
Старцево срещу България“**
жалба № 41214/13

Решение по допустимост от 18.10.2016 г.¹³

Делото касае оплаквания за нарушаване на член 9 и член 13 от Конвенцията. Жалбата е обявена за недопустима. ЕСПЧ счита, че сдружението-жалбоподател не е установило необоснована намеса от страна на властите в правото му да изповядва своята религия, поради което оплакването по член 9 е явно необосновано. За явно необосновано Съдът намира и оплакването по член 13.

Фактите и оплакванията Делото касае оплакване на Мюсюлманското настоятелство с. Старцево, че е нарушена свободата му на упражняване на религия по член 9 от Конвенцията, както и липсата на ефективно правно средство за защита в тази връзка (нарушение на член 13).

Жалбоподателят твърди, че е бил възпрепятстван от представители на общината да извършва обредни и погребални ритуали в действащото гробище в селото, както и че въпросният

¹³ Обявено на 10.11.2016г.

<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-168829>

<http://humanrights.bg/Contents/Item/Display/15157> – превод на български език

гобищен парк е негова собственост, въпреки че земята е актувана като публична общинска, респ. държавна собственост.

Правото ЕСПЧ намира жалбата за недопустима. Жалбоподателят на първо място обосновава оплакването си с правния спор с общината относно собствеността на имота, където се намира гробищния парк, макар че спорът е разрешен от националните съдилища в полза на общината. ЕСПЧ се съгласява с тезата на правителството, че жалбоподателят не е представил доказателства за това как признаването на общината за собственик на имота би попречило на мюсюлманската общност да погребва своите починали в гробището в съответствие с обичаите си. Също така не е доказано, че общината има намерение да променя предназначението на въпросния имот или че ще поддържа гробищния парк по начин, несъвместим с мюсюлманските традиции и ценности.

На последно място, жалбоподателят не е доказал, че законодателната рамка относно поддържането и използването на гробища, по-конкретно посочените Наредба на Общински съвет – Златоград от 2010 г. и Наредба № 2 от 21 април 2011 г. за здравните изисквания към гробищни паркове (гробища) от 2011 г., съдържат норми, които биха могли да влязат в конфликт с мюсюлманските традиции и практики.

С оглед изложеното ЕСПЧ намира, че сдружението-жалбоподател не е установило необоснована намеса от страна на властите в правото му да изповядва своята религия. Следователно оплакването по член 9 от Конвенцията е явно необосновано и следва да бъде отхвърлено. За явно необосновано Съдът обявява и оплакването по член 13 от Конвенцията.

20

➤ „Ünsped Paket Servisi SaN. Ve TiC. A.Ş срещу България“ жалба № 3503/08

Решение за определяне на справедливо обезщетение от 24.11.2016 г.¹⁴

Фактите и оплакванията Делото е свързано с отнемането в полза на държавата на основание чл. 242, ал. 8 от Наказателния кодекс на товарен автомобил, собственост на дружеството-жалбоподател. Срещу шофьора на камиона, служител на дружеството, било образувано наказателно производство, което приключило със споразумение. Условието на споразумението включвали една година и половина лишаване от свобода и отнемане в полза на държавата на товарния автомобил. Експертната оценка на пазарната стойност на сравним

¹⁴ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-168854>

камион, използвана по време на наказателно производство, е 83 000 евро.

В основното решение по делото, постановено на 13.10.2015 г. ЕСПЧ приема, че е налице нарушение на член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията. Отнемането на имуществото на дружеството е извършено без да са налице процесуални гаранции, които да му позволят да постави случая за разглеждане от компетентните власти и да оспори отнемането на камиона при приключването на наказателното производство, по което то не е било страна. Следователно не е постигнат справедлив баланс между защитата на правото на собственост на жалбоподателя и изискванията на обществения интерес.

Правото На основание член 41 от Конвенцията дружеството-жалбоподател претендира присъждането на 113 000 евро за имуществени вреди – 83 000 евро, колкото е била пазарната оценка на камиона към момента на отнемането, плюс 30 000 евро натрупани лихви от датата на отнемането на камиона до датата на постановяване на решението на ЕСПЧ за определяне на справедливо обезщетение.

ЕСПЧ посочва, че присъждането на обезщетение за имуществени вреди зависи от характера на установеното нарушение на Конвенцията. С основното решение по делото Съдът приема, че не е била налице процедура, в рамките на която дружеството-жалбоподател да постави своя случай за разглеждане пред националните съдилища. Такова отнемане на имущество, отговаря на принципа *restitutio in integrum*.

В настоящия случай Съдът заключава, че не е възможно връщането на камиона, следователно държавата трябва да обезщети жалбоподателя за загубата на неговото имущество. Що се отнася до размера на компенсацията, ЕСПЧ посочва, че разполага единствено с експертната оценка, изготвена през 2007 г. в рамките на воденото срещу шофьора наказателно производство.

Относно искането за присъждане на лихви Съдът приема, че не може да се спекулира и да се определи какви приходи би получило дружеството ако е използвало камиона през разглеждания период, както и дали е щяло да го използва за своята дейност или пък да го продаде.

ЕСПЧ приема, че следва да се присъди обезщетение по справедливост и присъжда на дружеството-жалбоподател обща сума в размер на 80 000 евро за имуществени вреди. Съдът присъжда на жалбоподателя и 1500 евро за разходи и разноски.

➤ „Димитров срещу България“
жалба № 78441/11

Решение от 24.11.2016 г.¹⁵

Нарушение на член 1 от Протокол № 1

Жалбоподателят се оплаква, че не е получил гараж, който заедно с апартамент бил определен като обезщетение за отчуждени през 1978 г. дворно място, жилище и гараж.

Фактите и оплакванията Със заповед от 27.07.1978 г. община София отчуждила дворно място, жилище и гараж, собственост на бащата на жалбоподателя. С допълнителна заповед от 19.02.1979 г. общината му предоставила в обезщетение единствено апартамент. Бащата на жалбоподателя обжалвал тази заповед пред СГС, който уважил иска му и върнал преписката на общината за определяне на обезщетение с конкретен гараж.

Въпреки отправените многобройни искания, бащата на жалбоподателя така и не получил дължимия му гараж. След като през 2008 г. получил отговор, че общината не разполага със свободен гараж, той завел иск срещу нея по реда на ЗОДОВ. След неговата смърт, настъпила на 7 април 2008, в правата му встъпил неговия син и настоящ жалбоподател. С окончателно решение от 21 юни 2011 г. ВКС отхвърлил иска срещу общината.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят повдига оплаквания по член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията и член 13 от Конвенцията.

Правото ЕСПЧ посочва, че правото на жалбоподателя да получи гараж е възникнало преди 38 години, от които 24 години попадат в неговата юрисдикция. Единственото обяснение, дадено от властите, а именно изявлението на главния архитект от 2008 г., че общината не разполага със свободен гараж, не може да обоснове такова продължително забавяне. Съдът отбелязва, че компетентните власти са възприели пасивен подход, оставяйки жалбоподателя в състояние на несигурност дали и кога ще получи обезщетението, на което има право. В допълнение следва да се отчете и липсата на ефективно вътрешноправно средства за решаване на ситуацията. С оглед изложеното ЕСПЧ приема, че е налице нарушение на член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията (вж. *Кирилова и други*, §§ 121 и 123).

Съдът присъжда на жалбоподателя обезщетение за имуществени вреди в размер на 15 500 евро, обезщетение за неимуществени вреди в размер на 2000 евро, както и 740.64 евро за разходи и разноски.

¹⁵ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-168861>
<http://humanrights.bg/Contents/Item/Display/15167> – превод на български език

➤ „Димитрова и други срещу
България“
жалба № 54833/07

Решение по допустимост от 03.11.2016 г.¹⁶

Делото касае невъзможността жалбоподателите да влязат във владение на техен имот поради отказът на „Ню Бояна филм“ АД да се съобрази с влязло в сила през 1999 г. съдебно решение. Жалбата е обявена за недопустима. Съдът приема, че държавата не може да бъде държана пряко отговорна за отказите на дружеството да се съобрази със съдебното решение. Освен това държавата е изпълнила позитивните си задължения по член 1 от Протокол № 1.

**Фактите и
оплакванията**

След приемането на ЗСПЗЗ, през 1993 г. поземлената комисия възстановила на жалбоподателите правото на собственост в реални граници върху земеделски имот № 284 (нов № 104).

Към момента на реституирането на собствеността имотът се използвал от „Ню Бояна Филм“ АД.

През 1996 г. жалбоподателите предявили ревандикационен иск. С решение от 14 октомври 1998 г., влязло в сила през юли 1999 г., СРС уважава иска частично и осъжда „Ню Бояна филм“ да им предаде владението върху обособена част от имота с площ от 2830 кв.м. След влизане в сила на съдебното решение въз основа на него поземлената комисия издава ново решение за възстановяване на собствеността върху описаната част от имота.

През 2000 г. жалбоподателите иницирали изпълнително производство. На два пъти, съдебният изпълнител предавал владението на имота на жалбоподателите, но впоследствие дружеството отново продължавало да използва земята.

През 2001 г. кметът издал заповед за попълване на кадастралния план с нови имоти, включително този на жалбоподателите. През 2003 г. „Ню Бояна филм“ АД обжалвало посочената заповед. Жалбоподателите били конституирани като заинтересовани страни по делото. Постановеното от СГС решение през 2011 г. било в полза на жалбоподателите.

През 2007 г. „Ню Бояна филм“ АД предявило срещу жалбоподателите иск, твърдейки че е собственик на въпросния имот. През 2009 г. СРС приел, че искът е недопустим, тъй като по спора за правото на собственост върху този имот между същите страни вече има влязло в сила съдебно решение.

¹⁶ Обявено на 24.11.2016 г.
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-169265>

На 2 декември 2010 г. Изпълнителният директор на Агенцията по геодезия, картография и кадастър одобрил кадастралната карта и кадастралния регистър, в които имот № 104 е посочен като собственост на жалбоподателите.

Със заповед на изпълнителния директор на Агенцията по геодезия, картография и кадастър от 11 февруари 2011 г. е допусната поправка на фактическа грешка като се вписва, че собствеността върху същия имот е спорна. С решение от януари 2013 г. на АССГ, потвърдено с решение на ВАС от 15 юли 2013 г., тази заповед била отменена. През ноември 2013 г. жалбоподателите били уведомени, че кадастралните планове са изменени в съответствие със съдебните решения.

Жалбоподателите, позовавайки се на член 6 § 1 (право на справедлив съдебен процес) от Конвенцията, се оплакват, че с разглеждането на предявения от „Ню Бояна филм“ АД иск за собственост върху имота, националните съдилища са нарушили принципа на правна сигурност и зачитането на силата на пресъдено нещо на окончателно съдебно решение.

Те твърдят още, че не са имали възможност да влязат във владение на имота си и са били поставени в продължителна ситуация на несигурност относно правото си на собственост. Жалбоподателите се позовават на член 6 § 1, член 13 от Конвенцията и член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията.

Правото Правителството е оспорило оплакванията, посочвайки, че нито едно от съдебните производства, инициирани след постановяването на решението на СРС от 14 октомври 1998 г., не е пречело на жалбоподателите да упражняват правото си на собственост. Държавата не може да бъде държава отговорна за отказа на „Ню Бояна филм“ АД да изпълни влязлото в сила съдебно решение по ревандикационния иск. Освен това съществува ефективна правна възможност за защита правото на собственост. Жалбоподателите не са се възползвали от предоставената им по националното право възможност да сезират компетентните органи за образуване на наказателно производство за престъпление по чл. 323, ал. 2 от Наказателния кодекс.

По отношение на оплакването за нарушаване на принципа на правна сигурност, Съдът приема, че то е явно необосновано. ЕСПЧ посочва, че националният съд е образувал производство по подадения през 2007 г. иск от „Ню Бояна филм“ АД, но това само по себе си не означава, че не е зачетена силата на пресъдено нещо на решението от октомври 1998 г. СРС прекратил производството, приемайки, че искът е недопустим точно поради това, че същият спор между същите страни вече е бил разрешен със сила на пресъдено нещо.

На следващо място, Съдът разглежда по член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията оплакването на жалбоподателите, че не са могли да влязат във владение на имота си.

Съдът посочва на първо място, че държавата не може да бъде държана пряко отговорна за отказите на дружеството да се съобрази с влязлото в сила съдебно решение, дори след като на два пъти през

2000 г. съдебен изпълнител предава владението върху имота на жалбоподателите. Също така, последвалите съдебни производства относно кадастралните планове не включват оспорване на правото на собственост на жалбоподателите.

ЕСПЧ постановява също, че държавата е изпълнила и позитивните си задължения по член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията. Съдът приема, че националната правна система е предлагала на жалбоподателите адекватни и ефективни средства да защитят правото си на собственост. Доколкото достъпът им до имота е бил осуетен от поставена ограда, те са могли да предявят иск с правно основание чл. 109, ал. 1 от Закона за собствеността. В допълнение, физическите лица, които са възпрепятствали достъпа на жалбоподатели до техния имот, са могли да бъдат подведени под наказателна отговорност за престъпление по чл. 323, ал. 2 от Наказателния кодекс. На основание чл. 59 от Закона за задълженията и договорите жалбоподателите са могли да предявят иск за обезщетение за понесените вреди от невъзможността да използват имота си.

С оглед изложеното ЕСПЧ обявява и това оплакване за явно необосновано, а жалбата за недопустима.

➤ **„Л.Д. и П.К. срещу България“**
жалби № 7949/11 и № 45522/13

25

Решение от 08.12.2016 г.¹⁷

Нарушение на член 8 от Конвенцията

Делото касае оплаквания по член 8 от Конвенцията, че жалбоподателите не са разполагали с правната възможност да оспорят извършено от страна на трети лица, припознаване по отношение на две деца, спрямо които Л.Д. и П.К. твърдят биологично бащинство. ЕСПЧ постановява, че е налице нарушение на член 8 от Конвенцията.

**Фактите и
оплакванията**

В периода между 2007-2010 г. Л.Д. имал връзка с жена на име И.С., която забременяла през януари 2010 г. След този момент двамата преустановили отношения като жалбоподателят твърди, че не е знаел кога следва да настъпи термина на бременността ѝ. През ноември 2010 г. жалбоподателят научил, че И.С. е родила момиченце на 12.10.2010 г., както и че трето лице е припознал детето като свое.

На 27.12.2010 г. жалбоподателят предявил иск срещу детето, майката и лицето, извършило припознаването, с правно основание чл.

¹⁷ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-169695>
<http://humanrights.bg/Contents/Item/Display/15171> – превод на български език

71 от Семейния кодекс за установяване на произход. С разпореждане от 15.07.2011 г. исковата молба била върната на жалбоподателя и съдебното производство било прекратено поради неотстраняване на констатирани нередовности. Срещу разпореждането е подадена частна жалба. С определение на САС от 01.02.2012 г. съдът потвърдил разпореждането, като посочил, че правилно основание за връщането на ИМ е недопустимостта на предявения иск, тъй като жалбоподателят не е припознал посоченото дете и следователно не разполага с процесуална легитимация да оборва вече установения по законовия ред произход и да изисква установяването на друг произход. ВКС не допуснал касационно обжалване на въззивното определение.

Образуваното дело по повод искова молба на прокуратурата с правно основание чл. 66, ал. 5 от СК било прекратено, тъй като прокуратурата е оттеглила иска като е посочила, че не поддържа исковата си молба спрямо жалбоподателя Л.Д.

При обжалване пред въззивната инстанция, решаващият съд е взел предвид и представените възражения от ответниците, в лицето на майката и законния баща на детето. С решение от 30.10.2012 г. Апелативен съд изтъкнал, че след като искът е бил оттеглен по отношение на жалбоподателя следователно не се поддържа биологичния произход на детето от него.

Междувременно с решение на СГС от 08.02.2011 г. спрямо детето е извършено пълно осиновяване, от страна на съпругата на лицето В.К., което е осъществило припознаването.

В периода 2009 – 2010 г. вторият жалбоподател – П.К., имал връзка с една от колегките си. След раздялата им през март 2010 г. той напуснал работа. През декември 2010 г. чрез други лица П.К. научил, че тя е родила момче и че лице с инициали С.К. е припознал детето.

На 21 октомври 2011 г. вторият жалбоподател сезирал съда, оспорвайки бащинството на С.К. С определение от 22.05.2012 г. съдът обявил предявения иск за недопустим, с мотива, че след като няма качеството на припознаващ, той не разполага с право на иск да оспори извършено припознаване, по смисъла на националното право.

И двамата жалбоподатели повдигат оплаквания по член 8 (право на зачитане на личния и семейния живот) от Конвенцията .

Правото В решението си ЕСПЧ отбелязва, че на 29.08.2016 г. на интернет страницата на Министерство на правосъдието е публикуван проект на Закон за изменение и допълнение на Семейния кодекс. Предлага се създаването на възможност за оспорване на припознаването от Дирекция „Социално подпомагане“ в срока по чл. 66, ал. 1 от СК и връщане на отменената с действащия СК възможност за оспорване на припознаването по съдебен ред от всяко лице, което има правен интерес като се предвижда задължителното съединяване с иск за установяване на произход. В мотивите към проекта се посочва, че промените са необходими, за да ограничат все по-масовото използване на института на припознаването за заобикаляне на осиновяване, дори трафик и търговия с деца.

Разглеждайки жалбите по същество, Съдът на първо място обсъжда въпроса за приложимостта на член 8 от Конвенцията. Той приема, че при липсата на контакт между жалбоподателите и децата, настоящите обстоятелства попадат в обхвата на разбирането за „личен живот“, а не на „семеен живот“ по смисъла на посочената разпоредба.

Макар държавите-членки да разполагат в случая с широка свобода на преценка, ЕСПЧ постановява, че е налице нарушение на член 8 от Конвенцията. Той посочва, че жалбоподателите не са имали ефективна възможност директно да оспорят припознаването и да предявят иск за установяване на бащинство. Според ЕСПЧ е разумно да се взема предвид факта, че вече е установено бащинството на децата, но в такива случаи следва да се преценяват и други фактори като специфичните обстоятелства и ситуацията на засегнатите лица – детето, майката, законния баща и предполагаемия биологичен баща. В случаите на жалбоподателите предявените от тях искове са обявени от съдилищата за недопустими единствено на основание, че вече е установен по законен ред произхода на децата.

ЕСПЧ обсъжда предвидените в чл. 66, ал. 5 от СК правомощия на Дирекция „Социално подпомагане“ и прокурора да оспорят припознаването, както и възможността по чл. 64, ал. 1 от СК за припознаване на дете преди неговото раждане, но приема че тези възможности не представляват ефективни средства за защита в случаите на жалбоподателите.

Съдът присъжда обезщетение за неимуществени вреди в размер на 6000 евро за всеки от жалбоподателите, както и 2456 евро за разходи и разноси на първия жалбоподател и 2045 евро за разходи и разноси на втория жалбоподател.

На основание член 46 от Конвенцията първият жалбоподател е поискал от Съда да укаже на правителството какви мерки да предприеме в изпълнение на решението по делото. Като посочва, че разглежданият по делото въпрос е чувствителен и отбелязвайки проектът на Закон за изменение и допълнение на СК, ЕСПЧ приема, че националните власти в съдействие с Комитета на Министрите са в най-добра позиция да преценят какви индивидуални и общи мерки да приемат за изпълнение на настоящето решение.

➤ „Атанасов срещу България“
жалба № 47023/11

Решение по допустимост от 29.11.2016 г.¹⁸

Делото касае оплакване по член 1 от Протокол № 1 относно забавянето при обезщетяването на жалбоподателя за отчужден имот по реда на ЗТСУ. В настоящия случай според ЕСПЧ не може да се приеме, че властите носят отговорност за забавянето. Поради това Съдът обявява жалбата за недопустима.

Фактите и оплакванията Съгласно издадени заповеди на кмета на Община Ямбол по чл. 98 и чл. 100 от ЗТСУ през 1986 г. е отчужден недвижим имот, собственост на жалбоподателя. Същият е обезщетен с тристаен апартамент и гараж в предстоящо строителство на ЖСК „Просвета-2“. Строежът е завършен през 2004 г. и е въведен в експлоатация съгласно ЗУТ през 2014 г.

Заведените от жалбоподателя искове срещу Община Ямбол за понесени материални и неимуществени вреди поради забавената отчуждително-обезщетителна процедура са отхвърлени като неоснователни от административните съдилища в страната.

Пред ЕСПЧ жалбоподателят се оплаква, че е получил отредените в обезщетение апартамент и гараж след продължително забавяне, което е по вина на общинските власти. Той се позовава на член чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията и член 13 от Конвенцията.

Правото Съдът отбелязва, че в настоящия случай апартаментът и гаражът, отредени за жалбоподателя е следвало да бъдат изградени от жилищно-строителна кооперация, която има самостоятелна правосубектност и чийто член е бил г-н Атанасов. Не е доказано, че причина за забавяне на строителството е закъсняло предоставяне на финансиране или някакво друго действие от страна на Община Ямбол. Съдът посочва, че пред него причините за забавянето остават неизяснени. Представено е единствено писмо на местните власти от 29 юли 1997 г., адресирано до жалбоподателя, в което се споменава изключително лошата организация на строителния проект. Жалбоподателят също така не е доказал, че общинските власти са отговорни за същественото забавяне от десет години между завършването на строежа и получаването на удостоверение за неговото въвеждане в експлоатация.

¹⁸ Обявено на 20.12.2016 г.
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-170162>

Следователно не може да се приеме, че Община Ямбол носи отговорност за забавянето на отчуждително-обезщетителната процедура. В същия смисъл е заключението и на националните съдилища, разгледали предявения от жалбоподателя иск за вреди срещу общината.

С оглед изложеното ЕСПЧ приема, че жалбата е явно необоснована и я обявява за недопустима.

➤ **Приятелски споразумения, едностранни декларации**

Съдът одобри едностранната декларация на правителството по жалба № 8949/11¹⁹ („*Стоянов и др. срещу България*“) и на основание чл. 37, § 1, с) от Конвенцията реши да я заличи от списъка на делата.

---

¹⁹ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-169912>